

ΜΑΝΩΛΗΣ. Δυὸ ἀρνητικὰ δὲν κάνουν μιὰ κατάφαση;

« Ἀγοράστε, κυρίες, καπέλλα φτηνά πού γάνουμε ἰ φρίγκο στὸ καθένα. Καὶ πουλάμε χρυσιῶδες, γιὰ ἀπὸ βγά- ζουμε καὶ εἰς ζημιές μας! Ἔτσι εὐόναζε ἕνας πρᾶμμα- τεστῆς τ' ἕνα ἰταλικὸ πανηγύρι.

ΛΙΑΝ. Τί ὠραῖον Ποναμά πού φορεῖς, Τσότη!

ΛΙΑΝ (κολλοκρινόμενη). Ἐλά δὲ! Ἀλήθεια Τσότη. Βέβαια, ἀπὸ εἶναι τόσο ἀλαφρὸς.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ (ἐπιτάσσοντας). Λογώτατα, εἰπέ μας κατὰ τί διακρίνεται ἡ Ἐρμούπολις;

ΜΑΙΩΠΤΗΣ. Κατὰ τὰ λοκρούμα της.

Κατὰ τὴν ἀπορία, Μιστρούτης.
Ζήτω ἡ ἀπαλὴ προσότης!
Μιστρούτης, Κατὰ τὴν ἀπορία,
Ζήτω μου καὶ.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

ΑΠΟ ΤΑ «ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ»

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εἶμαι στὴν Ὀδέσσα γεννημένος, στὰ 1854 τρίτη μέρα τοῦ Μαΐου, τὸ μῆνα δηλαδή πού γεν- νιοῦνται, λέει, καὶ τὰ γαϊδουράκια. Κι ἀλήθεια, σὰν εἶμουναι παιδί καὶ σὰ μού μάθαινε ὁ δάσκαλος τὴν καθαρέβουσα, ἡ καθαρέβουσα μού ἀρεξε τρομερὰ καὶ δὲν ἤθελα καμιὰν ἄλλη γλῶσσα νὰ μιλήσω. Ὑστερα ὅμως, σὰν ἔγιναι ἀντρας, κατὰλαθα πῶς τὸ Μάη γεννιοῦνται καὶ τὰ λουλούδια καὶ ἀρχίζα νὰ- γαπῶ τὴν ἀρραβία.

Λουλούδια δὲν εἶναι τὰ λόγια μονάχα πού ξε- φυτρώνουνε, πού μαραινούνται καὶ ξαναβλαστοῦνε στοῦ λαοῦ τὰ χεῖλια· λουλούδια εἶναι καὶ οἱ ψυχές. Κ' ἔτσι προσπάθησα νὰ τὰ μυρίσω καὶ τὰ δυό, νὰ μάσω καὶ μερικὰ πού καὶ πού.

Ἄν κ' ἔφυγα μακριὰ ἀπὸ τοὺς δασκάλους καὶ ἀπὸ τὴν δασκαλοσύνη, τότερε ἡ τύχη μου νὰ γίνω καθηγητής, στὰ 1884, στὴ Σκολὴ γιὰ Μαθήματα Ἀνώτερα, τοῦ Παρισιοῦ. ἴσως γιὰτὶ ἔγιναι καθη- γητής, ἔφυγα γιὰτὶ στοὺς δασκάλους. Σβοῦν οἱ δασκάλοι σὰν τοὺς κοιτάζεις λιγάκι μετὴς ἐπι- στήμης τὸ λυχάρι. Λυχνάρι καὶ ἡ ἐπιστήμη ἡ δική μου, μὰ μού φτάνει γιὰ νὰ γνωρίσω καὶ στὰ

σκοτεινὰ τὰ λουλούδια καὶ τὰ γαϊδούρια.

Τέτοιο λυχνάρι κρατοῦσα στὸ χέρι, σὰν ἔκαμα τὸ Ταξίδι μου, στὰ 1888. Τώρα, μόνο στὰ λου- λούδια προσέχω. Λουλούδια θέλει ἡ Ἐρμούπολη καὶ ἀποβαρέθηκε τοὺς δασκάλους.

Ἄφρα εἶχα νὰ πῶ καὶ μού φαίνονται τὰ πιὸ σπουδαῖα. Ἄν εἶναι καὶ ἄλλα, τὰ λέμε κατόπι, σὰ γράφω καὶ γὼ τὴ Ζωή μου, πού τὴ γράφω κί- λας μετὰ κάθε μου βιβλίον, καὶ πού μάλιστα ἔγυσα τὴν ψυχὴ μου στὸνεῖρο τοῦ Γιαννίρη. Ἡ ἐλ- πίδα μου εἶναι, ὅταν πεθάνω, ὅχι πῶς θὰ λιγο- στέψουν τὰ γαϊδουράκια, πού εἶναι καλὰ καὶ χρή- σιμα ζῶα, μόνε πῶς θὰλλάξουν καὶ κείνα, ἀπὸ φάν καὶ χωνέψουν ἕνα δυὸ ῥωμαίικα λουλουδάκια, γύρω στὴν πράσινη πεφκιά πού φύτεψα καὶ γὼ γιὰ τὴν Ἑλλάδα, στὰ θάνατο Νησί τῆς Ἀγάπης.

ΨΥΧΑΡΙΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΧΑΡΤΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ

Η ΚΑΡΜΑΝΙΟΛΑ

« Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ κατέχω «τῶν ἀστῶν τ' ἀ- πόκρυφα», καθὼς λέει ὁ κρητικὸς ὁ ποιητής γιὰ νὰ ξέρω πῶς ἡ ζωὴ μου εἶνε δεμένη μετὰ τὸν τῆς Καρμανιόλας. Πέστε μου· βρῖσκειται κίπου στὸν οὐρανὸν ἀστὴρ τῆς Καρμανιόλας; Δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ βρῖσκειται κ' ἡ ζωὴ μου μετὰ τὸν αὐτὸν δεμένη. Νόμιζα πῶς τὸ ξέχασα. Τὸ θυμῆθηκα τις μέρες τοῦτες. Πάλι ἡ κυρὰ μου στάθηκε μὰ νύ- χτα στὸ ψηλὸ τὸ κάστρο καὶ ἀστράψε καὶ κρὰκ ἐδρόν- τηξε. κ' ἔκαψε καὶ τρέψησε καὶ θέρος εἶχε πλοῦσιον «Κυρὰ μου ἐρωτοδόξοινα ποθοκρατοῦσά μου!» Τὴν ἱστορία τῆς ἀρχίδας νὰ καταγράψω μού εἶπανε, μιὰ ἔφημερίδα, ἡ «Ἀκρόπολις». Κι' ἀπο τότες ἀρ- χίζα νὰ τὴ διαβάζω τὴν «Ἀκρόπολη». Σηκωνομαὶ δύο ἄρες πρὶ νὰ φέξω, καὶ τὴν προσομένη τὴν Ἀ- κρόπολη. Νὰ οἱ Πετμεζάδες καὶ οἱ Ἀρτόζηνδες καὶ οἱ Δικαιοπούλοι καὶ δὲν ξέρω ποιοὶ ἄλλοι. Ποιὸς γνωρίζει πότε θ' ἀράξω στὸ λιμάνι της. Τάχα μπό- γιαις ἡ ληστής; Θὰ κόψω ἢ θὰ μετὰ κόψουν; Πα- ναγιά μου!

Ἔ. Τῆς Ἀκρόπολης εἰς ἱστορίες τόσο ζοῦν καὶ τόσο εἶν' ὁμορφές! Μάλιστα ὁμορφές. Ὑπάρχει μιὰ ὁ- μορφιά καὶ τῶν πιὸ ἀσκημῶν μιὰ χάρη ἀπαλότατη καὶ τῶν πιὸ σκληρῶν. Ποτὲ δὲ μού πάτησε τὰ στήθια ἡ ἀρχίδα πού ἔτσι νὰ μετὰ μαγνητίζη! Ἄν ἔπινα χάσις, τὸ μεθύσι μου θὰ ἦταν ἕνας κόσμος ἀπὸ γυλλοτίνες πού θὰ περνοδιάβαιν' ἐμπρὸς μου!

μὰ ὁ ζωγράφος τῆς Ἀκρόπολης δὲν τὴν φαντάζε- ται τὴν πιὸ παράξενον ἱστορία. Τὴν ἱστορία τῆς δικῆς μου τῆς ζωῆς μετὰ τὴ δική μου τὴν καρμα- νιόλα.

Ἄπὸ τὸν καιρὸ πού θυμῆμαι τὸν ἑαυτὸ μου νὰ αἰσθάνεται, νὰ πάσκη καὶ νὰ συλλογίζεται, σκυμ- μένο τότε θυμῆμαι κάτου ἀπὸ μιὰ καρμανιόλα δλο σπημένες οἱ λαιμοτόμες, καὶ ὅλο κεφάλια πού πέ- φτουν, καὶ ὅλο ζωές πού φεύγουν. Ἀπὸ τῆς γῆς τὰ σπλάχνα ἴσα μετὰ τὸν ἔμπυρο οὐρανὸ ὅλο καὶ κατάδικοι. Ἄπὸ τὸ σκουλήκι ὡς τὰστέρη. Ποιὸ ἦταν τὸ παιγνίδι πού μετὰ πρῶτόμαθαν τ' ἀδερφάκια μου; Νὰ πιάνω μῦγες καὶ νὰ τοὺς κόβω τὰ κεφάλια. Καὶ πέρασα μετὰ τὸ ἄδολο παιγνίδι αὐτὸ τις πιὸ γλυκίς μου ὤ- ρες. Ὑστερα μετὰ πῆγε στὸ σκολεῖο ὁ πτέρας μου Ἀρχίδα νὰ διαβάζω στὰ βιβλία. Μάθαινα καὶ πρό- κοδα. Καὶ μού εἶπεν ὁ δάσκαλός μου: «Ὁ κόσμος δὲν εἶδε ἀκόμα σοφούς καὶ δὲν εἶδε ἥρωες τῆς σκέψης σὰν τὸν ἀνθρωπο τὸ Σωκράτη καὶ σὰν τὸ Χριστὸ τὸ Θεάνθρωπο. Κι' ὁ κόσμος ἔστισε καὶ γιὰ τοὺς δυὸ μιὰ καρμανιόλα. Δηλαδή τὸν ἕνα τὸν πό- τισε τὸ κώνειον καὶ τὸν ἄλλο τὸν σταύρωσε. Τὸ ἴδιο κάνει. Δηλαδή τοὺς ἔκαψε καὶ τῶν δυὸ τὰ κε- φάλια, γιὰτ' ἦτανε πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀν- θρώπων, καὶ γιὰτὶ ὁ κόσμος εἶνε ὁ μεγαλὸς ὁ κύ- λιντρος, ὁ ἰσοπεδωτής. Ἐπειτα γιὰ νὰνεθῆς ὡς τὴν κορφή δὲ μπορεῖς παρὰ νὰ πατήσης τῆς καρ- μανιόλας τὴν σκαλωσιά.» Ἔτσι μού μιλεῦσε ὁ δά- σκαλός. Κ' ἐγὼ πρὸ τῶν ἐνοικωσῶ ἠδονὴ νὰ κου- τῶ-υρέθω τις μῦγες, ἐκατάλαβα τὴν ἀσύγκριτη χαρὰ καὶ τὴν ἐπέρτατη νὰ κόβω τὴ ζωὴ ἑνὸς Σωκράτη κ' ἑνὸς Χριστοῦ!

Ὡς τόσο πῆγαινα μπροστὰ στὰ γράμματα· ὁ πα- τέρας μετὰ πῆρε δάσκαλο καὶ γιὰ τὰ φραντζέζικα. Πῆρε ὁ δάσκαλος. Νὰ καὶ τὸ βιβλίον γιὰ νὰ μετα- γράζω. Παχὺς τόμος τυπωμένος στίς Βουξέλλες στὰ 1836. Ὁ τίτλος του: Lecons francaises de Littera- ture. Τὸ πρῶτο μάθημα. Τὸ κεῖμενο ἀπὸ τὴν ἱστο- ρία τοῦ Γκιζῶ τὴν ἱστορία τῆς Ἀγγλικῆς Ἐπανα- στάσης. Θέει μού! Ἡ πρῶτη μου ἐξηγήση ἀπὸ τὰ Γαλλικά. «Ὁ θάνατος τοῦ βασιλεῖ τῆς Ἀγγλίας Καρόλου τοῦ πρῶτου ἐπάνω στὴν Καρμανιόλα!» Κι' ἀρχίζα νὰ ἐξηγῶ τὸ κεῖμενο: «Σὲ λιγάκι ὁ βα- σιλεῖς ἀπλώσε τὰ χεῖρια· ὁ δῆμιος χτύπησε τὸ κε- φάλι μετὰ τὸν πρῶτο χτύπον, ἔπεσε. Ὁ δῆμιος τὸ εἶδειε πρὸς τὸ πλῆθος κρᾶζοντας: Νὰ τὸ κεφάλι ἑνὸς προδότη!» Κ' ὕστερα ἤρθεν ἡ σειρά καὶ τῶν γαλλικῶν ποιημάτων. Τὸ πρῶτο πού ἔμαθα ἀπέξω τὸ τραγοῦδι τῆς Μαρίας τῆς Στουάρτης· τοῦ Μπε- ρανζέ. Πῶς νὰ τοὺς ξεχάσω τοὺς στίχους του:

J'ai cru voir dans un songe terrible
Un échafaud dressé pour moi!

Κ' ὕστερα ὅταν ἀρχίζα νὰ μυρίζωμαι τὴν ποιη- τική τέχνη σὲ πιὸ εὐγενικά λουλούδια, νὰ τοῦ Ἀντρέα Σενιὲ ἡ «Jeune Captive». Ὁ Σενιὲ, ὁ ποιη- τῆς πού μετὰ συγκίνησε ποῦτος καὶ ζωηρότερ' ἀπὸ

Η ΠΛΗΡΩΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΔΟΤΗ

Ὁ ντελάλης, ἕνας ξεραγκιανὸς στρατιώτης κορακοκέφαλος, περνοῦσε τὰ πόστα, ἀνέβαινε τῆς σφεντόνης τῶν ταμπουριῶν, ἡ τῶν κωνοιδῶν τὰ λέτα καὶ ἔκραζε μεγαλόφωνα:

— Ἀκούστε, ἀδέρφια! Κάθε καπετάνος ν' ἀ- φήσῃ λίγα παληκάρια στὸ πόστο του καὶ νὰρθῃ μετὰ ἄλλα, σήμερα δειλινὸ, στὴν πιάτσα. Ὁ καπετάν Θανάσης θὰ βγάλῃ λόγο!

Ὁ καπετάν Θανάσης, τῆς χώρας ὁ πρωτόγερος, πού ζώστηκε τὸ σπαθί σὰν παληκάρη, δὲ συνήθιζε λόγια πολλὰ καὶ ὅταν γύριζε τὰ ταμπουρία κ' εὐ-

λογοῦσε παρὰ διάταζε, καὶ ὅταν στὸ Τούρκικο κο- νάκι κάθονταν, σὰ βόιθοντας καλόγυμος, καὶ ἄ- κουγε καθέναν καὶ ἔδινε προσταγές. Καὶ τώρα εἶχε νὰ μιλήσῃ ὁ γέροντας! Πρῶτη φορὰ ἦταν πού καλοῦσε τὴ φρουρὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ.

Μαζεύονται στὴν ὄρα τὰ παληκάρια καὶ προσμένουν. Οἱ ἀρχηγοὶ τοὺς πῆγαν στὸ κονάκι καὶ γύρισαν χωρὶς τὸν καπετάν Θανάση. Ἔστει- λαν καὶ τὸν ζήτησαν στὸ σπίτι του, ἀλλὰ δὲν τὸν ἤδραν μήτ' ἐκεῖ.

Πέρασε λίγη ὄρα ἀνίσυχα. Κι' ἄξαφνα ὁ γέ- ρος φάνηκε ἀπὸν στενοδρόμιν νὰρχεται μοναχός, σκυφτός, χλωμός.

Τὰ παληκάρια, πού ἦταν στρωμένα καταγῆς, τινάχτηκαν ὀρθά. Βρόντησαν τ' ἄρματα τους. Οἱ καπετάνοι βγήκαν ἐμπρὸς νὰ τὸν δεχτοῦν. Βαθειὰ σιωπὴ βασιλεψε. Μετὰ τὴν παλάμη στὸ στήθος, μ' ἄσκειπο κεφάλι, χαιρέτισαν τὸν ἀρχηγὸ πέρα καὶ πέρα τὰ παληκάρια. Ἄνοιξαν δρόμο νὰ πε- ράσῃ καὶ ἔκλεισαν πάλι καὶ πύκνωσαν ἑλόγυρά του. Βαθειὰ σιωπὴ βασιλεψε.

Τράβηξε ὁ ἀρχηγὸς ἴσα πρὸς τὸ πεζοῦλι, πού ἔξωκε τὸ δέντρο τοῦ μεσοχωριοῦ. Μετὰ κόπο, μετὰ πόνο ἀνέθηκε ὁ γέρος τὸ πεζοῦλι. Καὶ στάθηκε ἀπάνου ἀμίλητος, μετὰ τὸ πρόσωπο, τὸ σκαμμένο ἀπὸ τὰ βόσωνα, θανάσιμα θλιμμένο καὶ ἄγριο μαζί, σὰ νὰκρυβε φοβέρες.

Ἄξαφνα τὰ μάτια του, κάτου ἀπὸ τὰ πυκνὰ λευκοφρυδά του, ἀνάδωσαν φωτιές. Σείστηκε ἡ γε- νειάδα του σὰν ἀνεμόδαρτη καλαμιὰ. Μ' ἕνα τοῦ χεριοῦ κίνημα πέρτει ἡ φλοκάττα κρεμαστή στὸν ὤμο του. Βγάνει φωνὴ ἀπόκοψη ὁ γέρος καὶ μιλεῖ:

— Παιδιά μου! Κρυφὸς ὄχτρος ἀνάμεσὸ μας κρύβεται! Φεῖδι φαρμακερὸ μᾶς φοβερίζει. Ὡς τώρα πολεμῶντας εἶχαμε τὰ μάτια ἐμπρὸς, κατὰ τοὺς Τούρκους. Τώρα πρέπει νὰ βλέπωμε καὶ κατὰ πίσω. Δικέφαλος ἔγινε ὁ κίντυνος πού μᾶς περι- ζώνει. Φωτιά καὶ ἀπάτη οἱ δυνάμεις του... Ἀπὸ τῆς περσομένης νύχτας τὸ παιγνίδι πού μᾶς ἐπαι- ζαν οἱ Τούρκοι, καὶ δὲν ἔφτασαν νὰ κάμουν τὸ σκοπὸ τους, εἶδα καὶ ἐνοίωσα. Σήμερα ἔχω ξάστερα χαμπέρια.

άλλους. 'Αθήνω πού τό αίμα τής μητερας του τόν κάνει λίγο και δικό μας. Πάντα τόν αγνάντευα ν' ανεβαίη τήν καρμανιόλα, λεβέντης ώριπορόσωπος, και νά γυμνάζη, δείχνοντας πρὸς τὸ κεφάλι του : «Κρίμα! εἶχα κάτι τι αὐτοῦ μέσα! Τις ἔφαγα ὅσες βιογραφίαις εἶδισκα μπροστά μου τοῦ Σενιέ. Καί δὲ μου ἔφταναν ὁ ἴδιος του. Τὸν ἤθελα και ἦρωα ρομάντιου. Καί τότε μόνον ἀπόχασα, ὅταν κάποιος μου ἔφερε τὸν «'Αντρέα Σενιέ», τὸ μυθιστόρημα τοῦ Μερσέ, και γενύχτισα στὰ φύλλα του.

Ὅσο γιὰ τὴ μεγάλη Γαλλικὴ Ἐπανάσταση, μὴν ἀντιστῆτε. Δε μποροῦσε παρα νά τὴ γνωρίσω, νά τὴν ξεσκαλίω, νά τὴν ἀγαπήσω. Ἀπὸ παιδάκι κι' αὐτὰ. Μαζὶ μετὸ Γερμανιστὴν. Εἰς γοητευμένους ὁ μακαρίτης ὁ Σίμος ποῦ φρόντισε νά μῆς κληροδοτήσῃ μεταφρασμένα κάποια περὶ τὴν βιβλία : Τὴν Κορίννα τῆς Στέελ και τὴν Ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης τοῦ Μινιέ. Πέρισσα και μ' αὐτὰ στιγμὲς χροῦδες. Ὅμως μὴ φροντίδα μόνον εἶχα και μίαν ἀγάπην γύρω στα φύλλα τῆς ἀγάπης. Τὴ λαμπρὴν και τὴ μυθικὴν μου ἀγάπην, τὴν Καρμανιόλα, ποῦ σέριζε τὰ κεφάλια τοῦ Λουδοβίκου και τῆς Μαρίας Ἀντουανέτας, τὸν Σαιν-Ζουστ και τὸν Ροβεσπιέρων! Ὅλα τὰλλα, κατὰ μέρος τὰφηναι. Δυνατὸς ἤμουνα νά παρῶ ἀπὸ τὰ πιὸ ἰσοβάρα και πολιτιστικά στὰ πιο ἑλαφρα και παιγνιδιάρικα με τὴν ἴδια περιέργειαν και μετὸν ἴδιον ὄψιν. Καί πάλι ἀπο τοῦτα ὁ ἕκείνου. Ἐστὶ βιβλιόφιλος μίαν ὄψιν, κι' ἔστρεψε μετὸ ἄμπερον ἕνα ἡλιοδοσίλειον. Ἐδερνα βάνουσα ἕνα κορίτσι ἡλίθιον τῆς γειτονιάς κι' ἐκρυβὰ μίαν ἀγάπην τόσο δελεῆ ὅσο και πύρριν ὅταν Ἀγγέλικα, τὴν γειτονοπούλα μου. Διάβαζα τὸ Μπερτόδουλο και φυλλοζοοῦσα τὸ εἰουκεῖδιν. Ἦμουνα παιδί τόσο αἰσταντικὸ ὅσο και κακοαναθρεμμένο. Καλομελέτησα ὅταν «'Ευτέρπη» τὴ βιογραφία τοῦ Βάσιγκτων ἀπὸ τὸ Γκιζὸ, και ἤξερα στα δάχτυλα τὰ ρομάντια τοῦ Δουμᾶ.

Ποιὰ ἦταν τὰ πλέον ἀγαπημένα μου; Μετὸ ποία ξενυχτοῦσα; Μετὸν «'Υποκόμητα τῆς Βραζελώνης και μετὸν «'Κόμησα Σαρνὺ». Καί στὰ δυὸ ἔδινε κι' ἐπαινον ἡ Καρμανιόλα. Ἡ καρμανιόλα ποῦ χτύπησε τὸν Κάρολο. Ἡ καρμανιόλα ποῦ τρύγησε τὸ Λουδοβίκον. Ἡ μυθιστορικὴ τοῦ Δουμᾶ. Ὅχι πλέον ἡ ἱστορικὴ τοῦ Γκιζὸ και τοῦ Μινιέ. Μία φορά στὸ ξεφύλλισμα τῆς «'Εθνικῆς Βιβλιοθήκης» περιοδικοῦ ποῦ ἔδωαιεν ἐδῶ και τριάντα χρόνια, πῆγα νά λιγοθυμῶ ἀπὸ τὴ συγκίνησή μου. Πέσανε τὰ μάτια μου σ' ἕνα διήγημα : «'Ο υἱὸς τοῦ Δημίου». Ἐνὸς Βέλγου συγγραφέα ποῦ ξεχνῶ τὸν ὄνομά του. Ποτάμι τὰ δάκρυα ἀπὸ τὰ μάτια μου. Κι' ἀργότερα γνωριμὲς ἐπλεῖσα και μετὸν Οὐγκὼ νά τὰ βιβλία του ποῦ μ' ἐνθουσίασαν : «'Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ καταδίκου» και «'Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων». Ἄ! ἡ καρμανιόλα τῆς καμμένης τῆς Ἑσμεράλδας τῆς ἀξιολάτρευτης! Δὲν ἔξρω ἂν ἐσκάρωσε κι' ἄλλα βιβλία ὅταν ἐκεῖνα ὠραία αὐτὸς ὁ Χριστιανός!

Δὲ μου πολυαρέσαν τὰ ποιήματα. Ἀπὸ τὰ δικά μας πρόσεξα δὲ λιγοστὰ μονάχα, κι' ἀκόμα ποῖο λίγα μου προσέενδαν κάποια ἐντύπωση. Καί πρῶτα πρῶτα «'Ο υἱὸς τοῦ Δημίου» τοῦ Καντακουζηνοῦ.

Βαρύγδουπος ἦχος χαλκίνων κωδῶνων
Εἰς οἶκον Θεοῦ τοὺς πιστοὺς προσκαλεῖ...

Μὰ τίποτε δὲ μπορεῖ νά συγκροτῆ μετὸν ἄγνωστο ποιητὴ τοῦ Παράσχου. Ἡ σκηνὴ τῆς Καρμανιόλας. Ἐκεῖ ποῦ ὁ ἄγνωστος παρακαλεῖ τὸ ὄμμα νά σπλαχνιστῆ τὸν καταδίκον, ὡ ἀδρῆ μου, μὴκα και χύνεται και τὸν ἀρπάζει και τὸν γλυτώνει ἀπο τὰ χέρια του μίαν χαρὰ τί ἀθάνατο ἀριστοῦργημα! Ἄν ὄσον εἶχε κι' ὁ Βαλαωρίτης τὸ σφυροκόπημα τῶν κοκκάων τοῦ Κατσαντώνη και τὸ σουβλίωμα του Διάκου, τίποτε δὲ ὄθεζε. Ὁ Παλαμᾶς ὅα ἦτανε γιὰ πνίξιμο, ἂν ὄσον εἶχε γράψει τὴν «Καρμανιόλα». Εἶνε τώρα χρόνια ποῦ διάβασα τὸ ποίημά του σ' ἕνα φύλλο τοῦ «'Ραμπλαῶ» κι' ἀπὸ τότε ὄλο μου ἔρχεται στα χεῖρα μου! νά ἡ πρῶτη του στροφὴ :

Ἐμὲ μετὸν λένε Καρμανιόλα!
Ὅλο θυρία κυνηγῶ,
Κι' ἀπ' ὄλα τὰ θυρία, κι' ἀπ' ὄλα
Τὸ πιὸ κατάρτο εἰμ' ἐγὼ!
Τὸν ἴσκιο ἀλλῶνων τοῦ θανάτου,
Κι' ἡ ὄψη μου φεγγοβολᾶ,
Και τὰ κεφάλια ρίχνω κάτω.
Αὐτὰ ποῦ δὲν εἶν' ἀξία νά στέκονται ὑψηλά!

Κάποιος φίλος μου, στιχογνωστῆς, τοὺς ἀκουσε μία φορά τοὺς στίχους αὐτοὺς, και με καταφρόνηση τοὺς εἶδε και τοὺς εἶπε μέτριους. Ἀπὸ τότε ὄν τοῦ ξαναμύλησα.

Μαθήτευα ὅταν τρίτη τάξη τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου. Τὸ σχολεῖό μας δὲ μίαν πλατεῖαν. Ἀγνάντια του μίαν Ἐκκλησιάν. Λίγο παραπέρα ἡ καζάρμα κι' ἕνα πλατάνι μπροστά. Ζερδὰ τὸ σχολεῖό τῶν κοριτσιῶν. Κάποιο πρῶτ' ἀνοξιάτικο τὴν ὠρα ποῦ ὁ γέρος ὁ σχολάρχης μῆς ἐπιοῦσε μετὸν ἱερατικὴν μεγαλειπρέπειαν τὴν «'Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον παραίνεσιν», μέγας ἀλλαλαγμὸς ἀπέξω χυθῆκεν ὡς τὰ παράθυρά μας. Τὸ σχολεῖό μας χαμπλόχτιστο. Κάποιος τότε φώναξε : —Φέραν τὸ κεφάλι τοῦ Ντελῆ! Μετὸ μῆς ἡ ὄλα ποῦ γίνονταν τὸ μάθημα βρέθηκεν ἀδειανή. Ὅλοι ἐμεῖς πετάχτηκαμ' ἔξω. Ἄλλοι ἀπὸ τὴν πόρτα, κι' ἄλλοι ἀπὸ τὰ παράθυρα. Ἀπόμεινε μονάχος του ἀπάνω ὅταν ἔδρα, μετὸ στόμα ὀδύνηχτο, μαρμαρωμένος ὁ γέρος ὁ σχολάρχης. Ἡ τάξη ὀδάκερη μαζί μετὸν γειτονεῖαν ὄλη, στρατιῶτες, παπάδες, και θαρρῶ και οἱ μαθητρες ὄλες μετὸν δασκάλισες, γύρω στὸ πλατάνι τῆς καζάρμας. Στὸν κομῶ τοῦ πλατάνου ἀπὸ χοντρὸ καρφὶ κρεμασμένο ἕνα κεφάλι. Μεταφῶ μ' ἕνα μουστάκι ἀδρῶ, μετὸν μάτια του ὄσαν ἀγαλαματένια, κοίταζε πρὸς τὸ ἄπειρο μετὸν ἡλίθιαν ἀγρι-

ὄτητα. Τὸ κεφάλι τοῦ Ντελῆ. Τοῦ λήσταρχου ποῦ ἔσπερνε τὸ φόνον και τὴν καταστροφὴ ὄπου διάβαινε κι' ἀπὸ τοὺς κόρφηους τῶν μονάδων τὰ βιῆνη ἀρπάζοντας τὰ πετοῦσε ὄτον ἀέρα και τὰ δέχονταν ἔπάνω ὄτην κόψη τοῦ χαντζαριῶ του. Τοῦ Ντελῆ ποῦ τ' ὄνομά του εἶχε κάτι πιὸ μαῦρο ἀπὸ τὸν Χάρου τὸνομα. Τόνε σκότωσαν τὸν τίγον τὰ μεταβατικά, και τώρα τριπταῖ ὄτον πλατανόκορμον τὸ κεφάλι του ἔθῶνονταν. Καί τὰ γυρνεῖται μικροὶ και μεγάλοι ὄα μίαν χαρὰ πρῶτοφάντη κι' ἀναπάντεχην, ποῦ δὲ ὄα μῆς ξαναδίνονταν. Σάν ἐρχομὸ καρναβαλιῶ ποῦ δὲν ἐματαστάθηκε. Σάν προσωπίδα ἀχειροποίητη ποῦ κανεῖς δὲ ὄα τὴ φοροῦσε, κι' ὄστούνη ἔθῆτανε γιὰ τὴ γιορτὴ μῆς ἀποκοπῆς ἀσύγκριτης. Κ' ἕνας συμμαθητῆς μου χωρατατζῆς πρὸς τὸ δέντρο σίμως μ' ἕνα καλάμι, και τῶγγιξε χαμογελῶντας τὸ κεφάλι. Καί τὸ κεφάλι ὄσάλεψε ζερθόδεξα ὄα νά μῆς φοβέριζε. Καί κανεῖς μας δὲν τρόμαξε. Καί σκάσαμε ὄτα γέλοια παλληκαρισῆσια. Καί κάποιος τότε μάλιστα, ὄα νά ὄθῆμωσε γιὰ τὸ φοβέρισμα, πῆρε και τὸ πετροδόλασεν.

Ὅστούσον ὁ σκοτωμὸς τοῦ Ντελῆ ξάφνισε τὴ χώρα πιὸ πολὺ ἀπὸ τὰ γυρνεῖται τοῦ κεφαλίου του. Κ' ἕνα τραγοῦδι ἀκούστηκε μετὸν μέρα, ἀπὸ ποῦ και πότε ἦρθε, δύσκολο νά τὸ νοιώσῃς. Τὸ τραγοῦδι ἀνιστοροῦσε τὸ θάνατο τοῦ Ντελῆ, κι' ἔλεγε πῶς τὸν ἐκλεγε ὄσαν ἕνα ἦρωα και ὄσαν ἕνα ὄδικοιο. Ἡ γιορταία τοῦ κλέφτη, ἀκόμα κι' ὄσαν εἶναι Ντελῆ, ὁ λήσταρχος βρεθῆκε κι' ἔστρεψε νά κρυφτῆ στα χλωροκοῦκια. Ἄλλὰ

Τὰ χλωροκοῦκια εἶναι κοντα
Στά—μωρὲ Στάμο μου,
Ἀμέρι δὲ βαστάνε...

Κι' ὄλο τὸ τραγοῦδοῦσαμε τὸ μοιρολόγι τοῦ Ντελῆ. Στο τέλος ἀνακατόθηκεν ἡ Ἄστυνομία. Οἱ κλητόροι δέρνανε μετὸν βοῦνευρα τὰ παιδιὰ ποῦ τὸ φῶναῖον ὄστούς ὄθῶρους και ὄτα ὄσπίτια. Τίποτε. Τόσο ἀνάθε τὸ τραγοῦδι. Σα νά ἦταν ἡ μαρσελλιῆζα μας!

Ἄλλη μίαν φορά, ὄσῶθῆκανε τὰ φέματα. Στήθηκεν ἡ Καρμανιόλα ὄστο κάστρο. Ἀῦριο πρῶτ' ἀπὸ μίαν ὄρα πρὶ νά φέξῃ δὲν ἔξρω πόσα κεφάλια ὄθῶριχαν. Το μῆνυμα μου τῶφῆρεν ἐμπιστευτικὰ κάποιος φίλος μου. Δὲν εἶχα κλειδί τὰ δεκατρία χρόνια. Καί ζοῦσα μετὰ ὄστον ἴσκιο τοῦ ὄσπιτιοῦ. Κρατοῦσ' ἀκόμη τὴν ποδιὰ τῆς μάννας μου. Καί ὄμως. Ἐπμέρωσ' ὁ Θεος τὴν ἡμέρα. Ἦμουνα ὄστο πῶδι δυὸ ὄρες νύχτα. Κανεῖς ἀπο τὸ ὄσπίτι δὲ μετὸν κατάλαβε. Κοιμοῦνταν ὄλοι, μάννα μου, ἀδερφάδες, ἑαδερφάδες, πατέρας και μπαρμπάδες, βαθύτατα. Κειρασμένοι ἀπο τὸν φοβερὸ καυγᾶ τῆς παραμονῆς. Καυγάδιζαν ἀλύπτητα μετὸν ἄλλη φιλία συγγενικῆ μας. ἀπο καιρο δὲ καιρο. Στὰ μαχοῖρια. Οἱ Καπουλέτοι και οἱ Μοντέγοι. Μόνον ἐγὼ παρῶ δὲν ἔδινα γιὰ τὰ μαλλῶματά τους. Μονάχα τὴν καρδιούλα μου πρόθυμα ὄα τὴν παράδινα

— Τὶ χαμπέρια, καπετάνε; κρίζουν πολλοὶ ἀνυπόμονα. Κρίνε πλειὸ καθαρά!

— Κάποιος ἀπὸ μῆς, ἄπιστος σύντροφος, μῆς προδίνει ὄστον Τούρκο γι' ἄσπρα. Μολεῦει τὸν ἀγῶνα μας. Ντροπιᾶζει τ' ὄνομά μας. Ἄτιμα μῆς κιντυνεῦει...

Μία μόνη φωνὴ μανισμένη πετιέται ἀπὸ τὰ ὄσπῆθια τῶν παληκαριῶν. Μετὸν θοριεμένο μάτι, μετὸν χέρι ὄστον σπαθί, κυτᾶζει ἕνας τὸν ἄλλον, ἔτοιμος νά σφάξῃ και νά τραχτῆ.

— Ποιὸς εἶναι; Ποιὸς;

— ... Ἦ' ἄσπρα θανατῶνει τὴν πατρίδα του... παραδίνει ὄστον κόλαση τὴν ψυχὴ του... Ποῦ κρύβεται ὄμως; Ἄσπρα γυρεύει; Καίγεται γιὰ τὸν παρᾶ; Νά, ὄστα θέλει ἄσπρα, κι' ἄ; ξαναγοράσῃ τὴν πατρίδα του, ποῦ ἀναντρα, ἄτιμα τὴν πούλησε! Ἄσπρα γυρεύει; Ἄς πάρῃ, ἄ; πάρῃ!

Κι' ὁ καπετάνος ρίχνει πῆρα τὴ φλοκάτα. Κ' εἶν' ἄγριος ἔτσι, φοβερός, ἔινε κοντόγιομο σακκοῦλι ὄστον πλευρὸ του κρέμεται. Χῶνει ὄστον αὐτὸ

τὸ χέρι ὁ καπετάνος και βγάνει χούφτες ἀσημένια γρόσια και τὰ σκορπᾶει ὄστα κεφάλια ἀπάνου τῶν παληκαριῶν μετὸν κυκλωτὸ κίνημα, ὄσα γιωργὸς ποῦ σπέρνει.

Γίνετσι ἕνα τρικύμισμα ὄστη σῶναξη, ὄσα νά τὴν ἔδειραν ἀνεμοὶ ἔχτρικοί, σμιγμένοι μετὸν φριχτὴν ἀνεμοζάλη. Σὰ νάπεφτε καυτὸ μολύβι ἀπάνου τους λιχνιστό, φυλάγονται τὰ παληκάρια νά μὴν ἀγγιχτοῦν ἀπὸ τὰ μολεμένα γρόσια, τοῦ προδότη τὴν πληρωμῆ. Καί ποιὸς τολμάει νά σκύψῃ και νά πάρῃ ἀπ' αὐτὰ; Ὅα ἦταν αὐτὴ ἡ στιγμή ὁ θάνατός του. Μῆτε κι' ἀπὸ τὸ νοῦ τους περνᾶει τέτοιους πειρασμὸς.

Ἄδειασε ὁ γέρος τὸ σακκοῦλι. Ἀπόλυσε τὴ σῶναξη. Κατέβηκε μετὸν βῆμα τρεμουλό. Κάθε καπετάνος ἔστειλε τὰ παληκάρια του ὄστον πόστο. Ὅστῆρα μπῆκαν μετὸν γέρο ὄστον κονάκι και μίλησαν κρυφά.

Νύχτωσε. Σκοτάδι γύρω ὄστον κάστρο και σιωπὴ βαθεῖα. Ψίθυρο δὲν ἀγροικιέται. Δὲ χαράζει φῶς. Οἱ κλεισμένοι ἄγρυπνοι ὄστα πόστα τους καρτεροῦν.

Βουβό, μ' ἀπόκοφο βουητό, κυλιέται πρὸς τὸ κάστρο κάτι ὄσα σύνεφο και ὄσα βουνο. Ἄξαφνα συκρατητὸ ἔν' ἀστραπόδροντο περνᾶει τὴ ζώνη τοῦ κάστρου. Κι' ἀρχίζει πάλιν ὁ πόλεμος τυφλὸς μετὸν τὸ σκοτάδι. Λοιπὸν και πάλι γελάστηκε ὁ προδότης! Κι' ὁ πόλεμος ὄλονυχτίς ἀκολουθεῖ.

Κ' ἐνῶ κάθε ψυχὴ ὄστον πόλεμο δοσμένη στέκει ἀλύγιστη, ἕνας ἴσκιος σέρνεται πρὸς τὸ πλάτωμα τῆς χώρας μοναχός, φτάνει και περιβλέπει, σκύβει κι' ἀναζητᾶει ὄστον χῶμα τὰ πεταμένα γρόσια, πληρωμῆ διπλῆ τῆς προδοσίας ποῦ δὲν ἐπέτυχε και πάλι. Στρατιῶτες ἐκεῖ κρυμμένοι γύρω φύλαγαν και τὸν ἐπιασαν. Ἀπὸν παιδεύτηκε μαρτύρησε ὁ προδότης. Καί τὴν αὐγὴν κρεμασμένο τὸν ἀγνάντεψαν οἱ Τούρκοι ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρο.

25 Αὐγούστου 1903.

Γ. ΒΑΛΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

στά χέρια της 'Ελέγκως της ξαδερφούλας μου, από τη φαμίλια που άχτρεινόμαστε και που μ'ας πολεμούσε. Γιατί ήταν το κορμί της μεστωμένο και το πρόσωπό της μελιτώλαχτο.

Κι' άφοβα, γαλήνια, κοίτα, δειλά, και άνόητα, κανείς να μ'ην το μίση, καθώς λέει το τραγούδι το μεσαιωνικό, κατέβηκα τη σκάλα, και ίσα κατω το κάστρο. 'Ο ούρανος όλόμαυρος. Κόσμος και κόσμος ήταν έφτασα. Που να σιωπώ! Είδα κάτι σά μιάν άψίδα λοκκινότυπη μακράθε Κάποια κίνηση. Κάποια ξεφωνιστά. Τιποτε δε μπόρεσα μήτε που πρόφτασα να ξανοίξω. Γιατί ξέσπασαν τ'α μαύρα σύννεφα κ' έβριζαν ένα χαλαζόδροχο, που σκόρπισε τον κόσμο, και με καταμούσκεψεν έμένα.

Πάω να φύγω, κ' ήμουνα σαν το σκυλάκι όταν γυαίνει από το λούτρο μ'ος στέρνας και σταλάζει όλοψη το νερό. Πώς θά γύριζα στο σπίτι έτσι! Τα χρειάστηκα. Άξαφνα μια πό-τα ένος σπιτιού άνοίγεται, φωνές γυναίκες κράζουν τ'ονομά μου, μέσα με καλών όλόγλυκα να με ζεστοκοπήσουν τ'ο ναυαγό. Ήταν ή φωνούλα της 'Ελέγκως και των άδελφάδων της. Και πριν καλά καλά συλλογιστώ τ'ο μέγα μου τ'ο κρίμα, και τ'ην άμαρτία που θά με κόλαζε να δεχτώ έρω ό Μοντέγος μια τέτοια φιλοξενία κ' ένα τέτοιο ζεστοκόπημα από τούς Καπουλέτω, βρέθηκα στο στρατόπεδο τ'ο πολέμου, κατασκλαβωμένος. Άλλα μου έβγαζε τ'α υποδήματά μου και μου έφερνε ν' άλλαξω. Άλλα μου τραβούσε τ'ο σάκκο μου, και μου τότε στέρνωνε στη φωτιά. Άλλα μου σιδέρωνε τ'ο γιλέκο μου κ' άλλα μου κοιθαλούσε γλυκό και καφέ. Σε μ'άν όρα, φρέσκος φρέσκος, και καλοσυγυρισμένος σά γυμνός—ή προχή είχε πάρει—σαναπρόβια στο σπίτι. Τ'ο π'ος έφυγα, όπως έφυγα, γιά να ίδω τ'ην καρμανιόλα που θά τούς έκοιή τούς κλέφτες, δέν έκαμω στο σπίτι μου ποιά μεγάλη έντέπωση. Όταν όμως μάθαν π'ος με συμμάζωσαν στο σπιτικό τους, οι Καπουλέτοι κ' είνηνικώτατα με στίγγνωσαν και με ζέσταναν και με ζήλευσαν από πλευρίτα, πατίσας, βάνι, ξαδερφάδες, αδέρφια, και μαργαριτάρια όφροισαν Μ' έβρισαν και μ' έδειραν. Μ' άφησαν και νάστειό. Και θέλανε κ' απόπειδο να με κάμουν. Και δέν είχαν άδικο. Καταλάβαιναν π'ος όλες εκείνες τίς φροντίδες και τα συγκινητικά τ'α χείδια των Καπουλέτων της 'Ελέγκως, π'ρος έμένα τόν Άνθρωπάκο των Μοντέγων, τ'α γέννησεν άπλούστατα, ένα κοροϊδευτικώτατο παιγνίδι π'ρος τ'ο σπίτι μου. Θέλανε με κάθε τρόπο να τούς φουρκίσουν και να κάμουν τούς δικούς μου να σκυλιάσουν. Και τ'ο κατώρθωσαν.

Γιά τ'ην πιστήν άντιγραφή
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΚΕΡΔΟΣ 312. 140 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναι! **312. 140** δραχμές έδωσε μέχρι τούδε τ'ο γραφείον τού τραπεζομεσίτου κ. 'Ιω. Φωτίου εις τούς πελάτας του. Ήτοι εκ των άγοραστών λαχειοφόρων όμολογιών εκ τού γραφείου του έχουσι κερδίσει διάφορα ποσά, άνερχόμενα εις τόν στραγγυλόν αριθμόν **312. 140** δραχ.

'Ο κ. 'Ιω. Φωτίου θέλει ν' αναβιβάση τ'ο ποσόν τούτο εις 1,000,000 δραχ. Έπιθυμούν δε ένα συμμετάσχωσι τούτων πάσαι αι τάξεις της κοινωνίας, υποθετιάζει τ'ην προκαταβολήν δι' έκαστην λαχειοφόρον της 'Εθνικής Τραπεζής εις δραχ. 8 και θέλοντας ν' αγοράσωσι τ'οιαύτην να προσέλθωσιν εις τ'ο τυχηρόν γραφείον του, όπου πάντως θά κληρωθή μετ' άμοιβής όμολογία τις και τί χαρά να είνε ή πρώτη με τās 70,000 χρυσās δραχ. τ'ην 18 Σεπτεμβρίου έ. έ. οτε γενήσεται ή κλήρωσις.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ

“ΩΡΕΣ”

Πουλιούνται δραχμές 3 στα βιβλιοπωλεία της ΕΣΤΙΑΣ, ΜΠΕΚ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ-ΔΑΚΗ.

**Ο ΝΟΥΜΑΣ,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ**

ΠΟΥΛΕΤΑΙ: Στα κίσκινα τών πλατειών Συντάγματος, 'Ομονοίας, 'Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμοί Τροχιοδρόμου ('Οφθαλματρείων), Σταθμοί 'Υπουργείου σιδηροδρόμου ('Ομόνοια).

'Ο ΝΟΥΜΑΣ' δέχεται από τίς επαρχίες και τριμάνους συνδρομητές, με δύο δραχμές προπληρωτέες τ'ην τριμηνία.

**ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΚΡΙΜΑ**

στο αίμα που έχύθηκε κ' έδώ και στίς έπιρ- χίες για τίς εκλογές, κρίμα! Και μια στιγμήνα τού αίματος αυτού είναι πολύτιμη, άφοι και μια σταγόνα μοναχά αν έχυνότανε στην Μακεδονία θ' άποδείκνυε π'ος υπάρχει 'Ελληνισμός και π'ος οι Βούλγαροι άδικα κοκορεύονται ως μόνοι κληρονόμοι της πατρίδας τού Μ. 'Αλεξάνδρου.

Τ'ο είπαμε κ' άλλη φορά. Παλληκάρη από τ'ο Ρωμέικο δε λείπει. 'Υπάρχει μπόλικη. Μά τ'ης παλληκარიής αυτής έξαγωγή δε γίνεται. άφοι ξοδιάζεται όλη στο έσωτερικό για τ'ο έρμιο φιλότιμο και για τ'ο κόμμα.

*Αν λειτουργούσε κανονικά ή στατιστική και στον τόπο μας κ' αν μ'ας έδειχνε με νούμερα πόσοι σκοτώνονται δόλοκληρο τόν χρόνο στην 'Ελλάδα για ψύλλου πύδημα ή για τ'ο κέφι τού ένός και τού άλλου άρχιραμπγαβ, θά έβλέπαμε π'ος μόνο έξαγωγή παλληκარიής θά είχαμε να κάνουμε για να λογαριαζόμαστε και μεις σήμερα με τ'α ζωντανά έθνη και για να μ'ην άποτολμάνε οι Βούλγαροι να στολίζουν με χάρτινα κοκοράκια τ'α κεφάλια μας.

Κρίμα στο αίμα που χύθηκε! Τ'ο ξαναφωνάζουμε πάλι και θά τ'ο φωνάζουμε όλοένα π'ος τ'ο αίμ' αυτό — όχι περισσότερο, ούτε δράμι!—αν τ'ο χύναμε για έθνικό σκοπό, και ή ντροπή τού 97 δέν θά μ'ας έκουκούλωνε και ή Πατρίδα δέν θάχε κανένα λόγο να νοίγη, όπως σήμερα, τ'α δύο της χέρια και να μ'ας στεφανώνη με φάσκελα.

ΔΕΝ ΠΟΛΕΜΟΥΝ

και δέν σκοτώνονται και δέν καταστρέφουν απ' άκρον σ' άκρον τ'ην Μακεδονία οι Βούλγαροι. "Αν σ'ας τ'ο είπαν αυτό, σ'ας έγέλασαν. "Αν τ'ο διαβάσατε στις έφημερίδες, ήταν ψέμματα. "Αν τ'ο είδατε με τ'α μάτια σας, όσοι τ'ο είδατε, έκάνατε λάθος και πήρατε τ'ο όνειρο για πραγματικότητα.

Οι Βούλγαροι άπλούστατα, κωβεντιάζουν για Μακεδονία, βγάζουν λόγους σαν και μ'ας. Δέν τ'ο πιστεύετε; Σ' 'Αθηναϊκή έφημερίδα έδημοσιεύθηκε τ'ο άμικητο: "Οι Βούλγαροι με τ'α παχειά τους

λόγια και τ'ην σπουδαιότητα αυτή πληροφορία δέν έχουμε κανένα λόγο να μ'η τ'ην πιστέψουμε.

Τι καθόμαστε λοιπόν; Με λόγια πολεμούν οι Βούλγαροι! Μάρε, παιδιά! Στα λόγια δέν φοβούμεθα κανένα και μπορούμε και μ' όλο τόν κόσμο να τ'α βάλουμε!

ΚΟΜΜΑΤΑ

άρχων άρχισε να όνειροπολζ ή «'Ακρόπολις» και γι' αυτό εις ένα από τ'α τελευταία άρθρα της μ'ας παρουσίασε, άντιστάσεως μή ούσης, ένα κόμμα Δημοκρατικόν, άποτελούμενον από τούς κ. Δηληγιάννη, Ράλλη, Ζυγομαλά κλπ. κ' ένα κόμμα Μοναρχικό, με τούς κ.κ. 'Ιερατόκην, Ζάμηνη, Σιμόπουλον κλπ.

Αυτά τ'α δύο κόμματα, είνε ή αλήθεια, τ'α βλέπουμε και μεις, όχι όμως με τ'α ματογυάλια της «'Ακρόπολεως», αλλά με τ'α ματογυάλια τ'α δικά μας.

Βλέπουμε τ'ο κόμμα τ'ο Δημοκρατικόν, άποτελούμενον από όλους τούς κυρίους που αναφέρονται παραπάνω ως άνήκοντες τάχα και στα δύο κόμματα. Και βλέπουμε τ'ο κόμμα τ'ο Μοναρχικό με τούς ίδιους πάλι κυρίους.

Και για να μ'η σ'ας φανούν άκατάληπτα τ'α λόγια μας, σπεύδουμε να σ'ας εξηγήσουμε π'ος τ'ο κόμμα τ'ο Δημοκρατικό βρίσκεται πάντοτε έξω από τ'ην 'Εξουσίαν, και π'ος τ'ο κόμμα τ'ο Μοναρχικόν έντροφα μέσα στους κόλπους τους.

"Ηγουν, με λόγια ξαστερώτερα, οι άνω κύριοι ως άντιπολιτευόμενοι είνε δημοκράται κ' ως Κυβερνήτες με αμορφώνονται σε Μοναρχικούς.

Αυτά λένε τ'α πράγματα, και αν δέν βαρύνεται ως σφριζή ή «'Ακρόπολις».

Μ' ΑΠΟΡΙΑ

έδιαβάσαμε στις έφημερίδες π'ος βγήκε ένταλμα και για τόν κ. 'Ιλιάν Βουτιεριδην, ως πρωταίτιον τάχα των αιματηρών σκηνών τ'ης περασμένης Δευτέρας.

"Όσοι γνωρίζουν τόν ευγενή και αγαθόν και ήρεμο φίλο μας, άπόρησαν κ' έσχημάτισαν άμέσως τ'ην πεποίθησι π'ος κάποιος καλοθελητής του, από τούς 'Αγγελοπουλικούς, τόν κατήγγειλε κ' αυτόν, μόνο και μόνο γιατί είνε φίλος γκαρδιακός και συνεργάτης τού κ. Μερκούρη.

'Ο Βουτιεριδης μπράβος! Μή χειρότερο! 'Ο άνθρωπος τού βιβλίου, ό σεμνός εργάτης τ'ης 'Ιδέας, ό όνειροπόλος ποιητής, ό αγαθός φίλος—μαγκουροφόρος και κουμπουράς, σκοτώνων δηλ. για λογαριασμό άλλου, για να πάρη παράδες ή για να πουλήση δούλεψι;

Μια φορά, αλήθεια, ήταν μπράβος κ' αυτός! "Όχι όμως τού Μερκούρη, και μέσα στην έδόν Σταδίου, αλλά κάτου στην Κρήτη, στις 'Αρχάνες και σ' άλλα μέρη ήρωικά, όπου έπολέμησε στο πλευρό τού Νταφώτη, μπράβος φανατικός τ'ης Πατρίδας και στρατιώτης πιστός τού Καθήκοντος.

Τέτοιους δυστυχώς μπράβους, πολλούς δέν έχουμε. Και γι' αυτό θριαμβεύουν οι μπράβοι των διαδηλώσεων.

ΜΙΑ ΚΡΙΣΙ

για τ'ην «Τριτεύγενη», με λίγα λόγια, αλλά γνωστικά, που βαρύνουν κάπως περισσότερο από τ'α Χρηστομάνειν άνεμολογήματα, είναι και 'κεινα που μ'ας έγραψε ό συνεργάτης μας κ. 'Αργύρης 'Εφταλιώτης γι' αυτήν.

«... 'Ωραία ή «Τριτεύγενη» τού Παλαμά. Έργο από τ'α σπανιώτερα που κατά τ'ην